
Fra: Line Richardsen
Sendt: 25. september 2008 14:06
Til: Postmottak FAD
Kopi: Trude Andresen
Emne: Høringsuttalelse - Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor

Høringsuttalelse – Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor

KS vil med dette gi sitt høringsssvar til rapporten om felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

Arbeidsgruppen har hatt meget kort tid til rådighet for et så omfattende arbeid. KS er på den bakgrunn fornøyd med det arbeidet som er gjort.

Rapporten gir ikke et endelig svar på hvordan elektronisk samhandling i offentlig sektor skjer i dag eller hvordan det bør foregå, men den er et godt grunnlag for å iverksette et videre arbeid med felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

KS er opptatt av at IKT-arkitektur har en sammenheng med overordnede strategier og planer for den enkelte virksomhet. Kommunal sektor gjør prioriteringer og valg ut i fra sine overordnede strategier. Samtidig er sektoren på forskjellig ståsted når det gjelder IKT, både på strategisk og teknisk nivå. Det kan derfor bli vanskelig for en del kommuner og fylkeskommuner å forholde seg til hele eller deler av en felles IKT-arkitektur. Av den grunn mener vi det er vesentlig at offentlig IKT-arkitektur framstår som et anbefalt rammeverk eller veiledning, og ikke som obligatorisk for hele offentlig sektor.

Rapporten inneholder enkelte feil i basisopplysninger relatert til kommunal sektor, som også vil bli kommentert nedenfor.

Vi vil i det følgende gi innspill til enkelte deler av rapporten.

Kapittel 3 Arkitekturprinsipper

Etter vår oppfatning er det arbeidet med arkitekturprinsipper som er best gjennomarbeidet.

I rapporten framstår arkitekturprinsippene mest som en nødvendighet kun for det offentliges samhandling med innbyggere og næringsliv gjennom nettbaserte tjenester. KS mener at den er minst like viktig å se mer på samhandling innenfor statlige etater og kommunal sektor, også der hvor man har nytte av elektronisk samhandling uten at innbyggere og næringsliv er aktivt involvert. Et eksempel på dette kan være samhandling mellom fagsystemer på NAV-kontorene.

KS er positive til de prinsippene som er foreslått. Vi ønsker imidlertid ikke at disse skal være obligatoriske. Bakgrunnen for dette er at kommunene må innrette sin IKT-arkitektur etter sine strategier og planer. Kommunesektoren står også på forskjellig nivå både IT-teknisk og i forhold til kompetanse og organisering. Dette kan ha stor betydning for hvordan kommunene kan møte utfordringer knyttet til prinsippene. Noen av prinsippene (for eksempel interoperabilitet) vil kunne påføre kommunene store ekstrakostnader, fordi det ikke finnes produkter i markedet som kan møte prinsippet. Selv om det gis rom for overgangsperioder vil dette kunne tvinge kommunene over på andre løsninger før det er behov for det, rent funksjonalitetsmessig.

Avsnitt 3.2.2 Interoperabilitet.

Her uttrykkes det at kravene til den organisatorisk interoperabiliteten vil elimineres med styrkingen av den semantiske i koinasjon med den tekniske. Dette mener vi er helt feil. Den organisatoriske interoperabiliteten er en forutsetning for å få til semantisk og teknisk interoperabilitet, etter vårt syn.

Avsnitt 3.3 Effektmål og arkitekturprinsipper

Tabellen gir inntrykk av at interoperabilitet har liten effekt på økt konkurranse. Dette mener vi er feil for kommunesektorens vedkommende. Kommunene har i liten grad egenutviklede systemer og baserer sine anskaffelser på løsninger som eksisterer i markedet. Etter vårt syn vil interoperabilitet tvert i mot fremme økt konkurranse i markedet.

Kapittel 4 Virksomhetsprosesser

Behovet for felles IKT-løsninger blir ikke tilstrekkelig belyst og begrunnet gjennom de beskrevne prosessene. Rapporten beskriver i for liten grad hvordan samhandling mellom forskjellige offentlige virksomheter skjer i den

enkelte prosess. Det er i stor grad lagt vekt på hvilke felleskomponenter som er nødvendig, og hvordan borger eller næringsliv involveres. Det fremgår ikke hvordan felles offentlig IKT-arkitektur skal kunne bidra til bedre prosesser.

KS er enig i at elektronisk tjenesteyting og myndighetsutøvelse i mange tilfeller ikke stopper ved den enkelte virksomhet sine organisatoriske grenser, men involverer datafangst og prosesser i andre virksomheter. Det er viktig å hensynta dette ved utvikling av nye IKT-løsninger i offentlig sektor, men prosessmetodikken i rapporten er definitivt ikke egnet for formålet.

Avsnitt 4.3.5 Byggsak

Avsnittet innledes med at kommunene er den viktigste myndigheten i forhold til både planlegging og byggesaksbehandling - og avsluttes med at kommunen i dag fungerer som en postkasse og en dokumentkontrollør når det gjelder byggekontroll. Prosessen som beskrives er meget uklar og framstår som fullstendig feil.

Det er også litt uklart fra overskriften i avsnittet om rapporten sikter til byggesak som prosess eller til Byggsøk som verktøy, eller en noe uklar kombinasjon av begge.

Det vises ikke til hvordan felles offentlig arkitektur skal kunne bidra til bedre byggesaksprosesser dersom. Det nevnes ikke noen andre offentlige samhandlingspartnere som har noe med denne prosessen å gjøre. Både arbeidstilsynet og Husbanken kan for eksempel være med i prosessen.

Kapittel 5 Felleskomponenter og fellestjenester

KS har ingen invendinger til de foreslåtte felleskomponenter og tjenester, med mindre de blir obligatoriske. Flere av felleskomponentene og fellestjenestene kan ha relativt liten relevans for kommunal sektor, men stor betydning for statlig sektor. Det vil kunne skape unødvendig kostnader for kommunesektoren dersom de *må* tas i bruk der hvor det kan være bedre egnede produkter i markedet. Enkelte av felleskomponentene og fellestjenestene finnes også allerede i kommunal sektor gjennom leverandørmarkedet.

De aller viktigste felleskomponenten for offentlig sektor er Autentisering (eID) og autorisering og formidlingssentral (Samtraffikknay). I tillegg vil det være av stor betydning å få felles registerdataforvaltning og få etablert felles register for metadata

Avsnitt 5.3.3 Skjemamotor

KS ønsker ikke en obligatorisk skjemamotor som fratar kommunene muligheter til å velge blant leverandørene i markedet. Leverandørmarkedet har opparbeidet en meget god kunnskap om de kommunale tjenestene nettopp gjennom den utviklingen som er gjort innen "skjemamarkedet". Vi ser også at trenden i mer moderne løsninger går mer og mer bort fra tradisjonell skjematening. KS tror også at tradisjonelle skjema i kommunsektoren over tid vil tendere mot mer elektronisk dialogbasert kommunikasjon med innbyggere og næringsliv. Flere tjenester går også fra å være tradisjonelle søknader til å bli innmeldinger (for eksempel innmelding SFO og innmelding grunnskole). Det er mer aktuelt for kommunal sektor at det utvikles åpne standarder som skjemamotorene kan utvikles over.

Avsnitt 5.3.4 Offentlig elektronisk postjournal

Kommunesektoren har i flere år allerede benyttet elektronisk postjournal gjennom funksjonalitet som tilbys gjennom de Noark-baserte sak-/arkivsystemene. Nytteverdien ved utvikling av offentlig elektronisk postjournal føles sannsynligvis større innenfor statlig sektor enn for kommunene.

I forhold til vurderingene rundt sikkerhet er det den enkelte virksomhet som selv må sørge for at personsensitive opplysninger ivaretas i henhold til regelverket. En felles offentlig veileder om sikkerhet og personvern knyttet til skjerming av dokumenter i saker vil være et godt bidrag for å bidra til å etablere gode rutiner i offentlig sektor.

I risikovurderingen står det etter vår oppfatning feil om at saker som ikke bør bli kjent ikke skal ut på journal. Innenfor kommunal sektor praktiseres det slik at saker som inneholder sensitive opplysninger *ikke* skal unntas postjournalen, men deler av saksteksten og deler av dokumenter skal skjermes dersom det er nødvendig for å ivareta personvernet på en trygg og god måte.

Avsnitt 5.3.9 Tjenestekatalog

Det står i beskrivelsen at dette dreier seg om en tjenestekatalog over tekniske beskrivelser og grensesnittdefinisjoner for elektronsike tjenester. Det står også under anvendelsesområde at kommunene har tjenestekatalog. Her er det imidlertid snakk om en annen type tjenestekatalog. De kommunale tjenestekatalogene inneholder tjenester som innbygger og næringsliv kan forvente at kommunen tilbyr, hvorfor og hvordan (tilsv. eDialog). Tjenestene står beskevet med rettigheter og evt. plikter, hva som skal til for at innbygger eller næringsliv kan få tjenesten, hvordan kommunen utfører tjenester og evt. garantier, samt henvisninger til relevant regelverk og lenke til evt. skjema eller skjermdialoger. Det finnes for øvrig flere leverandører av denne type tjenestekataloger i markedet.

Kapittel 6 Styringsprinsipper

KS er ikke enig i de styringsprinsippene som er foreslått. Rapporten gir i sin vurdering av styringsprinsipper kommunesektoren særdeles liten påvirknings- og styringsmulighet. KS ser store utfordringer knyttet til at kommunesektoren representerer store muligheter for nytte og gevinster knyttet til offentlig samhandling, uten å kunne delta med tilsvarende myndighet som øvrige deler av offentlig sektor.

Avsnitt 6.3 sier for eksempel absolutt ingenting om hva tildelingene vil innebære for kommunal sektor.

DIFI er ikke nevnt i rapporten, men kan etter vårt syn være en viktig forvalter av et rammeverk for IKT-arkitektur.

Kapitel 7 Samfunnsøkonomisk analyse av felles IKT-arkitektur

Ut i fra den tiden gruppen har hatt til rådighet er det påpekt mange gode nytteeffekter knyttet til felles offentlig IKT-arkitektur.

Med hilsen

Line Richardsen

IKT-rådgiver ICT Adviser

<http://www.ks.no>

KS

KOMMUNSEKTORENS INTERESSE- OG ARBEIDSGIVERORGANISASJON
THE NORWEGIAN ASSOCIATION OF LOCAL AND REGIONAL AUTHORITIES